

ціннішим сплавом ідей справедливості, рівності свободи, гуманізму, цей принцип формує образ правової системи будь-якої держави і тому дослідження цього принципу, без сумніву, належить до основних завдань юриспруденції.

Булгаков Артур Олександрович

Аспірант кафедри історії держави та права

України та зарубіжних країн

НУ «Юридична академія України імені Ярослава

Мудрого»

АКТУАЛЬНІСТЬ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ В СФЕРІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Земля як об'єкт охоронних відносин законодавчо визначається як поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, що органічно поєднанні та функціонують разом з нею.[1]

Екологічна криза, зростаюча з другої половини ХХ століття, визиває особливу актуальність історико - правового дослідження проблеми охорони земель та бережного відношення до земельних ресурсів, тому що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. [2]

Безрозсудливе використання землі як екологічного об'єкта призводить до розвитку негативних процесів, що унеможлиблює раціональну її експлуатацію. Без сумнівів розумне використання земельного потенціалу нашої країни дасть змогу досягти результатів у розвитку аграрного сектору, що також створить значну кількість робочих місць та можливість України поставляти високоякісний продукт на світовий ринок. Звернувшись, до історії людства ми можемо згадати, що агрокультурою людина займається багато тисячоліть, а на території сучасної України, починаючи з часів скіфів VII - XI ст., головну роль в економіці відігравало орне землеробство. [3] Ці землі дбали про нас і давали добрі врожаї багато тисячоліть, необхідно і нам віддячити охороною самого цінного, що є в нашій державі. Тому передусім потрібно, щоб кожний клаптик землі, кожне поле мало дбайливого господаря, освіченого, розсудливого, щоб від стану поля залежала не тільки його доля, а й доля його дітей і онуків, а держава зі свого боку всіляко допомагала йому, вчила як потрібно ставитись до землі та встановлювати жорсткі санкції до тих хто це не буде виконувати належним чином.

Аналіз досвіду правового регулювання охорони та раціонального використання земель згідно з задачами, які ставило життя в різний час, дозволяє нам враховувати помилки та досягнення, виявляти актуальні проблеми сучасного законодавства, визначити стратегічні цілі та тактичні задачі удосконалюючи екологічне право.

Земля - це основа нашого існування та діяльності. Встановлення порядку охорони та раціонального використання земельних ресурсів - прерогатива держави, яка повинна в повному обсязі організовувати використання цього природного ресурсу, промислової основи і засобу виробництва.

Принципи раціонального використання та охорони земель - закріплені у Конституції, кодексах та поточному законодавстві України. Однак недоліком

сучасного правового регулювання у цій сфері, на наш погляд, є відсутність чіткого механізму реалізації правоохоронних норм, особливо при невизначеності реального співвідношення державної та інших форм власності, при відсутності чіткого розподілу повноважень та відповідальності в вертикальній ієрархії і горизонтальній компетенції відповідних органів. Проблемою також являється відсутність чіткого та досконалого визначення раціонального використання землі в екологічному та земельному законодавстві, що потребує історико - правового аналізу з урахуванням еволюції змісту в умовах історичних змін, розвитку суспільних відносин та становлення даної галузі законодавства України. Тому є нагальна необхідність вдосконалити визначення поняття охорони та раціонального використання земель, яке буде відповідати реаліям сьогодення. В Земельному кодексі України, статті 91 та 96 серед обов'язків власників земельних ділянок не закріплюється обов'язковість їх раціонального використання, а вказується лише обов'язковість цільового використання, без врахування екологічних аспектів природокористування. [4] При цьому Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року у ст. 12[5], на відміну від Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року, одним із обов'язків громадян визначає саме раціональне, а не цільове використання природних ресурсів, що є правомірним. Виходячи із застосування земельного законодавства, на наш погляд, таке ж положення слід внести у чинний Земельний кодекс та Конституцію України, доповнивши статтю 14.

Чинне законодавство, стаття 4 Земельного кодексу України закріплює в якості одного із завдань правового регулювання земельних відносин забезпечення раціонального використання та охорони земель, але в практичній реалізації цього роз'яснення змісту і регламентації порядку його втілення в життя є суперечності, не охоплюються важливі умови належного використання земель. [6]

Екологічні норми розкидані по різних галузях і залишаються, як правило, "мертвими". Цім нормам необхідно надати дієвого характеру, шляхом інтеграції в деяке правове поле чи систему, яка органічно та функціонально забезпечить застосування за засобами відповідних інститутів, органів, механізмів та інструментів.

Аналізуючи думку законодавця, можна прийти до висновку, що суб'єкти зобов'язані ефективно й раціонально використовувати землю, підвищувати родючість ґрунтів, здійснювати заходи по її охороні тощо. Право повинно закріплювати обов'язок кожного громадянина ефективно використовувати землю та формувати систему цінностей, при якій стан навколишнього середовища і економічне зростання регламентуватись як "фундамент", на якому тримається майбутнє держави. Відродження сільського господарства має вирішальне значення для поліпшення добробуту населення, забезпечення його екологічно чистими і якісними продуктами харчування. Держава наділена можливістю планувати процес охорони та раціонального використання землі, що неможливо без вдосконалення законодавства, встановлення меж землекористування, не допускаючи деградацію не тільки земель, а й зубожіння всього навколишнього середовища.

Саме раціональне використання та охорона земель для нашої аграрної держави є необхідним інститутом, що збереже та примножить кількість родючих земель, з наступним покращенням умов життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про охорону земель: Закон України від 19.06. 2003 р.. ст. 1. N 39 Відомості Верховної Ради України, 2003 - ст.349
2. Конституція України від 26.06.1996 р., ст. 14, № 30, Відомості Верховної Ради України. - 1996.- ст. 141
3. Історія держави і права України у 2-х томах: Підручник ТОМ 1/ за редакцією докторів юридичних наук, професорів Тація В.Я., Рогожина А.Й., Гончаренка В.Д.; Міністерство освіти і науки України.-К. : 2003. - 644 с.
4. Земельний кодекс України: Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. N 3-4 // Відомості Верховної Ради України, 2001. - Ст.27.
5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. N 41// Відомості Верховної Ради України, 1991, , ст.546
6. Земельний кодекс України: Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. N 3-4 // Відомості Верховної Ради України, 2001.- Ст.27.

Власенко Сергей Иванович

*доцент кафедри історії держави і права України і зарубіжних стран
Національного Університета « Юридическая академия Украины
имени Ярослава Мудрого»*

СУДЕБНАЯ РЕФОРМА В УКРАИНЕ – ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОСТЬ

Обретение Украиной независимости ознаменовало начало построения демократического, социального и правового государства, что в свою очередь потребовало проведения целого комплекса реформ, одной из которых стала реформа судебной системы. Её концептуальные положения впервые были изложены ещё в 1992 г. и сводились к необходимости создания в Украине посредством ряда мероприятий (преобразований, усовершенствований, обучения и переобучения) судебной власти, независимой от законодательной и исполнительной.

Во исполнение данной цели в том же 1992 г. был принят закон « О статусе судей», а в 1994 г. – « Об органах судебного самоуправления». Желание иметь в стране суд, отвечающий европейским стандартам, отражено и в Конституции Украины 1996 г. 2002 год увенчался принятием нового Закона «О судостроительстве».

Невозможно оставить без внимания и президентский Указ 2006 г., в котором излагалась совершенно новая концепция судостроительства и судопроизводства в нашей стране и было выдвинуто требование создать в Украине справедливый суд . Последний Закон « О судопроизводстве и статусе судей» принят 7 июля 2010 г. Он определил правовые основы организации и деятельности судов в Украине, их систему, статус судей, народных и присяжных заседателей и многое другое.